

Щодо водогосподарської обстановки у басейні р. Рось у серпні 2021 року

Гідрометеорологічна обстановка

Серпень 2021 року, в басейні р. Рось видався досить теплим, з кількістю опадів дещо бідше половини місячної норми. Опади були у вигляді дощу різної інтенсивності. Загальна кількість опадів за місяць становила 40,1 мм (67% від норми).

Найвища денна температура в серпні 2021 року склала 32°C. У той час як мінімальна температура вночі опускалася до 11°C. Середні показники денної та нічної температур протягом серпня складають 25°C і 16°C відповідно.

На річках та водоймах басейну р. Рось спостерігалась літня межень.

Руслові водосховища на р. Рось працювали в режимі утримання рівнів води близьких до НПР з підтриманням постійних витрат не менше ніж екологічні.

У верхній течії р. Рось – на Косівському водосховищі, рівень води коливався від 0,09 – 0,02 м нижче рівня НПР, витрати води становили 0,35 м³/с.

В середній течії р. Рось – на Верхньому білоцерківському водосховищі рівень води коливався від 0,08 – 0,04 м нижче рівня НПР та НПР з витратами води 2,00 м³/с.

У нижній течії р. Рось – на Стеблівському водосховищі рівень води коливався від 0,14 – 0,01 м нижче рівня НПР з витратами води 2,70 – 3,30 м³/с.

На Корсунь-Шевченківському водосховищі рівень води коливався від 0,09 – 0,06 м нижче НПР з витратами води 1,50 – 2,10 м³/с.

На основних притоках р. Рось в контрольних створах витрати води становили:

з р. Кам'янка, с. Ставище, Житомирська область – 0,10 – 0,15 м³/с;

з р. Роставиця, с. Строків Житомирська область – 0,25 – 0,30 м³/с;

з р. Роська с. Новоживотів, Вінницька область – 0,05 м³/с;

з р. Росава с. Маслівка, Київська область – 0,01 м³/с.

У гирлі основних приток р. Рось витрати становили:

- р. Кам'янка, с. Фурси - 0,08 м³/с;

- р. Роставиця, с. Матюші – 0,20 – 0,30 м³/с;

- р. Роська с. Скибинці - 0,16 м³/с;

- р. Молочна с. Зрайки – 0,03 м³/с.

ГЕС на р. Рось та р. Роставиця: Косівська, Дибинецька, Богуславська, Щербаківська, Білоцерківська, Стеблівська, Корсунь-Шевченківська, Дулицька, Голуб'ятинська та Трубіївська працювали в режимі утримання рівня води близьким до НПР з витратами в межах притоку.

Робота водогосподарського комплексу

РОВР річки Рось та водогосподарські організації басейну працювали в режимі повсякденної діяльності. Водогосподарська обстановка на водних об'єктах, водогосподарських системах, гідротехнічних спорудах знаходилася на контролі РОВР річки Рось та водогосподарських організацій басейну. Виконувався збір інформації про рівні, витрати води, водогосподарську обстановку, про стан водних об'єктів, гідротехнічних споруд, виконання режимів роботи водних об'єктів, аналіз, систематизація та передача інформації. Оперативно інформувалося керівництво управління, Кризовий центр Держводагентства, БУВР середнього Дніпра.

Для забезпечення працездатності гідротехнічних споруд та з метою запобігання виникненню надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру на водосховищах, ставках, гідроспорудах, що перебувають на балансі управління виконувалися доглядові роботи, регулювання поверхневої води шлюзами та ГТС.

Аналітично-диспетчерський центр взаємодіяв з територіальними органами ДСНС, районними комісіями з надзвичайних ситуацій, райдержадміністраціями, органами місцевого самоврядування, водогосподарськими організаціями, водокористувачами, орендарями водних об'єктів.

Станом на 03.08.2021 року у РОВР річки Рось наявна інформація розміщена на веб-сайті Черкаського рибохоронного патруля щодо загибелі водних біоресурсів на річці Рось в районі села Яблунівка Звенигородського району.

Спеціалістами Черкаського рибохоронного патруля спільно з працівниками Державної екологічної інспекції Центрального округу та головою благодійного фонду «SaveRos» 02.08.2021 було здійснено виїзд на місце події для проведення обстеження ділянки річки від дач в с. Яблунівка до понтонного містка у смт. Стеблів.

На момент обстеження виявлено 584 екземплярів загиблих водних біоресурсів, а саме: окунь – 556 екз., щука – 11 екз., судак -7 екз., карась – 6 екз., бичок -1 екз та плітка – 3 екз..

Спеціалістами Державної екологічної інспекції центрального округу було виміряно вміст розчиненого кисню у воді, він становив від 0,5 мг/л – 4 мг/л та температуру води. Відібрано проби води на гідрохімічний аналіз для встановлення причини загибелі риби.

Заморів риби на інших водних об'єктах басейну р. Рось не спостерігалось.

Відповідно до листа Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України та доручення Державного агентства водних ресурсів України, 10 серпня 2021 року РОВР річки Рось провів позачергове засідання Міжвідомчої комісії щодо ускладненої екологічної ситуації в басейні р. Рось.

Були розглянуті питання про екологічний стан Корсунь-Шевченківського водосховища протягом 2018-2021 рр., План заходів з реалізації угоди про взаємодію між Вінницькою, Київською, Житомирською, черкаською обласними державними адміністраціями та Держводагенством України з питання покращення гідрологічного та екологічного стану річки Рось, робота РОВР річки Рось по виявленню розорення прибережних захисних смуг та звернення до контролюючих органів для вжиття заходів реагування.

За результатами обговорення комісією були напрацьовані заходи щодо покращення ситуації, зокрема:

Черкаській філії ЗЕА «Новосвіт»:

Оскільки кількість кисню у воді зростає в денний період, для покращення екологічної ситуації в нижньому б'єфі Стеблівського водосховища, забезпечити роботу турбін Стеблівської ГЕС з 1300 год.

Для стійкого покращення екологічного стану Корсунь-Шевченківського водосховища, та прийняття відповідальних рішень, необхідно проведення додаткових наукових досліджень.

Користувачам гідроспоруд забезпечити дотримання встановлених режимів роботи водних об'єктів в басейні р. Рось і підтримання постійних витрат не менших ніж екологічні.

4. Стеблівській, Корсунь-Шевченківській ОТГ провести зариблення Стеблівського і Корсунь-Шевченківського водосховищ полікультурною (спільне вселення кількох видів риб, що відрізняються за характером живлення).

5. Рекомендувати органам місцевого самоврядування, розробити проектно-кошторисну документацію по розчистці верхів'я Корсунь-Шевченківського водосховища та його ложа в місці водозабору.

Гідрохімічна обстановка

Відповідно до наказу Держводагентства України від 31.03.2021 р. №233 «Про впровадження Порядку здійснення державного моніторингу вод», Регіональним офісом водних ресурсів річки Рось з травня місяця 2021 року здійснюється діагностичний та операційний моніторинг хімічних пріоритетних та басейнових специфічних речовин (важкі метали, пестициди, фармацевтичні препарати та інші речовини).

У серпні 2021 р. відбір проб води здійснювався фахівцями РОВР Росі в 8 створах на території басейну. Такими створами є:

1. р. Рось, 218 км, с. Глибочка, питний водозабір м. Біла Церква;
2. р.Рось, нижче м. Біла Церква (створ Гідромету), вплив стічних вод ТОВ «Білоцерківвода»;
3. р. Рось, 118 км, питний водозабір м. Богуслав;
4. р. Рось, 102 км, с. Тептіївка, питний водозабір м. Миронівка;
5. р. Роставиця, 105 км, с. Журбинці, Козятинського р-ну Вінницької обл.;
6. р. Роська, 12 км, м. Тетіїв, Київська обл., вплив стічних вод ВУВКГ «Тетіївводоканал»;
7. р. Сквирка, 24 км, Кам'яногребельське водосховище, с. Кам'яна Гребля, Сквирський р-н, Київська обл., вплив стічних вод КП «Сквир-водоканал»;
8. р. Осична, 12 км, гідрологічний заказник місцевого значення «Осична», Осичанське водосховище, с. Осичне, Оратівського р-ну, Житомирської обл.

Фахівцями РОВР у Черкаській області у серпні 2021 р. відібрано в рамках діагностичного моніторингу на території басейну Росі проби води в 2 створах:

1. р. Рось, 64 км, м. Корсунь-Шевченківський, питний водозабір;
- р. Росава, 3 км, с. Гамарня, Канівський р-н.

Перевищення ОБУВ для рибогосподарських водойм за фізико-хімічними показниками якості води у серпні зафіксовано за показниками:

- **фосфати:** в 1,6 рази - в створі питного водозабору м. Богуслав; в 1,7 рази – в створі питного водозабору м. Миронівка; в 2,1 рази - в створі питного водозабору м. Корсунь-Шевченківський.
- **амоній сольовий:** в 2,0 рази - в створі питного водозабору м. Біла Церква; в 1,1 рази - в створі питного водозабору м. Богуслав; в 1,2 рази – в створі питного водозабору м. Миронівка, в 1,8 рази - в створі питного водозабору м. Корсунь-Шевченківський.
- **нітри:** в 1,4 рази - в створі питного водозабору м. Богуслав; в 1,5 рази – в створі питного водозабору м. Миронівка.
- **БСК₅:** в 1,1 рази - в створі питного водозабору м. Біла Церква; в 1,2 рази – в створі питного водозабору м. Миронівка; в 1,07 рази - в створі питного водозабору м. Корсунь-Шевченківський.

Перевищення ОБУВ для рибогосподарських водойм за вмістом важких металів у серпні зафіксовано за показниками:

- **залізо загальне:** в 1,8 рази - в створі питного водозабору м. Біла Церква; в 1,9 рази - в створі питного водозабору м. Богуслав; в 2,1 рази – в створі питного водозабору м. Миронівка.
- **ртуть та її сполуки:** в 1,4 рази - в створі питного водозабору м. Богуслав.
- **кадмій:** в 11,3 рази - в створі питного водозабору м. Біла Церква.

Таким чином, в межах басейну Росі у серпні 2021 р. відібрано проби води на пріоритетні та басейнові специфічні речовини в 10 створах.

По більшості показників отримані результати аналізу **не перевищили норматив МАС-EQS** для масивів поверхневих вод суші європейської Директиві 2013/39/EU. Незначне перевищення за вмістом **ртуті** (0,096 мкг/дм³ при нормативі менше 0,07 мкг/дм³) зафіксовано у створі питного водозабору м. Богуслав.

Зафіксовано перевищення відносно нормативу у 4 з 10 відібраних в серпні проб води вмісту **кадмію**. Значне перевищення (5,1 мкг/дм³ при нормі менше 0,45 мкг/дм³, тобто в 11,3 рази) спостерігалось в створі питного водозабору м. Біла Церква. Деяко нижчий вміст кадмію зафіксовано у створі Гідромету нижче м. Біла Церква (3,93 мкг/дм³, що перевищує норматив у 8,7 рази). Незначне перевищення вмісту кадмію зафіксовано в створах, розташованих у верхній частині басейну на притоках Росі: р. Роставиця, с. Журбинці (0,49 мкг/дм³) та р. Сквирка, Кам'яногребельське водосховище, с. Кам'яна Гребля (0,57 мкг/дм³).

Гідрогеологічна обстановка в зоні впливу водогосподарських систем та інших водогосподарських об'єктів.

Завдяки роботі гідротехнічних споруд у затверджених режимах підтримувалися задовільні гідрогеологічні умови в басейні р. Рось.

Інженерно-геологічна обстановка.

Зсувів на водних об'єктах в басейні р. Рось не зафіксовано.

Підтоплення населених пунктів не зафіксовано.